

Handläggare
Björn Ljung
Telefon: 08-508 33 736

Till
Utbildningsnämnden
2020-12-17

Tidsbegränsad lösning för att säkerställa tillgång till skolinformation, promemoria U2020/05409

Remiss från kommunstyrelsen, KS dnr 2020/1424

Förvaltningens förslag till beslut

1. Utbildningsnämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar det till kommunstyrelsen som svar på remissen.
2. Beslutet justeras omedelbart.

Lena Holmdahl
Utbildningsdirektör

Niclas Westin
Avdelningschef

Sammanfattning

Kommunstyrelsen har remitterat promemorian ”Tidsbegränsad lösning för att säkerställa tillgång till skolinformation” till utbildningsnämnden. Ett ändrat rättsläge när det gäller tolkningen av bestämmelsen om statistiksekretess i offentlighets- och sekretesslagen (OSL) begränsar idag tillgången till information om enskilda huvudmän och fristående skolor. Promemorian föreslår därför att det införs en tillfällig sekretessbrytande bestämmelse i OSL. Genom den kan Skolverket åter publicera statistik om fristående skolor på skol- och kommunnivå och kommunerna kan åter få tillgång till det underlag de behöver för en behovsbaserad resurstilldelning till skolor. Den sekretessbrytande bestämmelsen föreslås gälla från den 1 juli 2021 fram till den 1 juli 2023, då en annan, permanent lösning på den uppkomna situationen bedöms kunna finnas på plats.

Utbildningsförvaltningen ställer sig positiv till förslaget om att införa en tillfällig sekretessbrytande bestämmelse i OSL, men önskar förtydligande om uppgifter om huvudmän som har den juridiska formen fysisk person kommer att omfattas av den sekretessbrytande bestämmelsen.

Förvaltningen föreslår att nämnden godkänner tjänsteutlåtandet och överlämnar det till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Ärendet/Bakgrund

Utbildningsnämnden har fått promemorian ”Tidsbegränsad lösning för att säkerställa tillgång till skolinformation” på remiss från kommunstyrelsen.

Ett ändrat rättsläge när det gäller tolkningen av bestämmelsen om statistiksekretess i offentlighets- och sekretesslagen (OSL) gör att statistik om fristående skolor som Skolverket får från Statistiska centralbyrån (SCB) inte längre kan publiceras på skolnivå.¹ Det gäller exempelvis sådant som genomströmning, betygssättning och sammansättning av elever. Eftersom lika villkor ska gälla för kommunala och fristående skolor bedömer Skolverket att man därför i nuläget inte heller kan publicera uppdaterad statistik om kommunala skolor.

Andra konsekvenser av det ändrade rättsläget är att Skolverket inte kan använda statistik om fristående skolor för sitt arbete med uppföljning, stöd till skolutveckling, administration av statsbidrag med mera. Det innebär även att SCB inte kan dela information till kommuner avseende fristående skolors elevsammansättning på det sätt som krävs för att uppgifterna ska kunna användas som grund för en behovsbaserad resurstilldelning.

På grund av dessa omfattande negativa konsekvenser bedömer Utbildningsdepartementet att det är angeläget att snabbt finna en lösning som möjliggör att Skolverket kan fortsätta utföra sina författningsreglerade uppgifter, samt att kommunerna kan utföra sin skyldighet att fördela resurser till skolor utifrån behov.

Utbildningsdepartementet bedriver ett arbete med att finna en långsiktig lösning på den uppkomna situationen. Det bedöms dock ta flera år att få en sådan lösning på plats. Därför föreslås nu en kortsiktig lösning i form av en tillfällig sekretessbrytande bestämmelse i 24 kap. 8 § OSL.

¹ SCB 2019 granskade tillämpningen av statistiksekretessen och upptäckte att friskolor behandlades på ett annat sätt än andra juridiska personer. SCB beslutade då om en reviderad sekretesspolicy som innebär att uppgifter om fristående skolor omfattas av sekretess. Frågan har sedan behandlats av Kammarrätten och i december 2019 bedömde Kammarrätten att uppgifter hos SCB om fristående skolors genomströmning, betygssättning och sammansättning av elever omfattas av sekretess enligt 24 kap. 8 § offentlighets- och sekretesslagen till skydd för den enskilde huvudmannen. Högsta förvaltningsdomstolen meddelade inte prövningstillstånd för överklagan.

Den föreslagna bestämmelsen innebär att uppgifter om enskilda huvudmän får lämnas till Skolverket om de behövs för myndighetens verksamhet med:

1. nationell uppföljning och utvärdering av skolväsendet
2. nationella studier om måluppfyllelse i skolväsendet
3. internationella studier om skolväsendet
4. stöd till skolutveckling
5. hantering av statligt stöd och statliga bidrag
6. det nationella informationssystemet för skolväsendet, samt
7. redovisning och publicering av andra uppgifter om skolväsendet än vad som ingår i den officiella statistiken eller som följer av 1–6.

Förslaget innebär även att uppgifter om enskilda huvudmän får lämnas till en kommun, om kommunen behöver uppgifterna för att kunna fullgöra sin skyldighet enligt skollagen att fördela resurser efter barn och elevers behov.

Den sekretessbrytande bestämmelsen föreslås gälla från den 1 juli 2021 fram till den 1 juli 2023, då en annan, permanent lösning bedöms kunna finnas på plats. Alla fall som inte uttryckligen omfattas av den sekretessbrytande bestämmelsen kommer även fortsättningsvis att vara bundna av den nya tolkningen av OSL.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom avdelningen för utveckling och samordning, i samverkan med förskoleavdelningen, grundskoleavdelningen, gymnasieavdelningen, avdelningen för ekonomi och styrning samt avdelningen för personal och kompetensförsörjning.

Ärendet kommer att behandlas i samverkan med de fackliga organisationerna den 8 december 2020. Ärendet kommer också att behandlas vid funktionshinderrådets sammanträde den 9 december 2020.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Utbildningsförvaltningen ställer sig i positiv till förslaget om att införa en tillfällig sekretessbrytande bestämmelse i OSL då det på ett snabbt sätt åtgärdar de största problemen som uppkommit med anledning av det nya rättsläget. Det nya rättsläget har inneburit att det nationella informationssystemet för skolväsendet inte har kunnat uppdateras och att kommunerna inte har kunnat få tillgång till det underlag de behöver för en behovsbaserad resurstilldelning till skolor.

Utbildningsförvaltningen noterar att kommunala enheter som utgör särskild verksamhet för framställning av statistik även fortsättningsvis kommer att vara bundna av den nya tolkningen av OSL. De kommer därför, enligt utbildningsförvaltningens bedömning, inte att kunna dela information om fristående skolor med andra enheter i kommunen, oavsett var de i sin tur fått informationen ifrån. På utbildningsförvaltningen finns ingen sådan särskild statistikenhet, men andra enheter inom staden skulle kunna beröras, exempelvis enheten för Statistik och analys, Stadsledningskontoret. Frågan bör därför utredas mer i detalj av respektive berörd enhet.

Utbildningsförvaltningen önskar slutligen att det förtydligas i förslaget om uppgifter om huvudmän som har den juridiska formen fysisk person kommer att omfattas av den sekretessbrytande bestämmelsen, då uppgifterna i dessa fall kan anses utgöra personliga förhållanden och inte endast ekonomiska.

Konsekvenser för barn och barnets rättigheter samt jämställdhetsanalys

Då ärendet är ett svar på en remiss från kommunstyrelsen gör förvaltningen ingen egen analys av ärendets konsekvenser för jämställdhet eller för barn och barns rättigheter. Förvaltningen förutsätter att en sådan analys vid behov görs i den fortsatta hanteringen av ärendet.

Förvaltningens förslag till beslut

Förvaltningen föreslår att utbildningsnämnden beslutar att överlämna förvaltningens tjänsteutlåtande till kommunstyrelsen som svar på remissen, samt att beslutet justeras omedelbart med anledning av svarstiden på remissen.

Bilaga

Promemoria U2020/05409 Tidsbegränsad lösning för att säkerställa tillgång till skolinformation